

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2025/26:SfU32

Stärkt återvändandeverksamhet

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i bl.a. utlänningslagen.

Lagändringarna syftar i första hand till att effektivisera återvändandearbetet och innebär bl.a. följande. En ny skyldighet införs för sex myndigheter att på eget initiativ lämna uppgifter om en utlänning till Polismyndigheten, om det finns anledning att anta att han eller hon inte har rätt att vistas i Sverige. Vidare möjliggörs fler inre utlänningskontroller och myndigheterna ges ytterligare verktyg för att klarlägga en utlännings identitet. Bland annat införs en möjlighet att omhänderta och genomsöka utlännings mobiltelefon, om den kan antas innehålla information om utlännings identitet. Dessutom ska fingeravtryck och fotografier få användas i utlänningsärenden i större utsträckning och mer effektivt än i dag.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 13 juli 2026.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

I betänkandet finns sju reservationer (S, V, C, MP) och fyra särskilda yttranden (V, MP).

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att betänkandet har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:263 Stärkt återvändandeverksamhet.

22 yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Regeringens lagförslag	6
Utskottets ställningstagande	8
Lagstiftningens framtida utformning m.m.	9
Utskottets ställningstagande	12
Reservationer	13
1. Nya uppgiftsskyldigheter, punkt 2 (S, C)	13
2. Nya uppgiftsskyldigheter, punkt 2 (V, MP)	14
3. Lagförslaget i övrigt, punkt 3 (V, MP)	15
4. Ansvar för att uppgifter lämnas ut och behandlingen av sidoinformation, punkt 4 (S, V, C, MP).....	16
5. Omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning, punkt 5 (S, V, C, MP).....	17
6. Rätt till offentligt biträde, punkt 6 (V, MP)	18
7. Uppföljning av lagförslagets konsekvenser m.m., punkt 7 (V, MP).....	18
Särskilda yttranden	19
1. Nya uppgiftsskyldigheter, punkt 2 (V)	19
2. Nya uppgiftsskyldigheter, punkt 2 (MP)	19
3. Ansvar för att uppgifter lämnas ut och behandlingen av sidoinformation, punkt 4 (V, MP)	19
4. Omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning, punkt 5 (V, MP).....	19
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	20
Propositionen	20
Följdmotionerna	20
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	23

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Regeringens lagförslag

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motion

2025/26:4169 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-) yrkande 1.

2. Nya uppgiftsskyldigheter

Riksdagen antar 17 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:263 punkt 3 i denna del och avslår motionerna

2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1 i denna del,

2025/26:4152 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:4159 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 1 och

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 i denna del, 2, 5 och 6 i denna del.

Reservation 1 (S, C)

Reservation 2 (V, MP)

3. Lagförslaget i övrigt

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i rättegångsbalken,

2. lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap,

3. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan,

4. lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27),

5. lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,

6. lag om ändring i lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlännningar,

7. lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i lagen (2025:945) om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:263 punkterna 1, 2, 3 i denna del och 4–7 samt avslår motionerna

2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1 i denna del och

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 och 6, båda i denna del.

Reservation 3 (V, MP)

Lagstiftningens framtida utformning m.m.

4. Ansvar för att uppgifter lämnas ut och behandlingen av sidoinformation

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:4152 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 2 och 3 samt

2025/26:4159 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 2 och 3.

Reservation 4 (S, V, C, MP)

5. Omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:4152 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 4 och

2025/26:4159 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 4.

Reservation 5 (S, V, C, MP)

6. Rätt till offentligt biträde

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 3 och

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 4.

Reservation 6 (V, MP)

7. Uppföljning av lagförslagets konsekvenser m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2,

2025/26:4169 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-) yrkandena 2–5 och

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 7 (V, MP)

Utskottet föreslår att ärendet får avgöras trots att betänkandet har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då ärendet ska behandlas.

Stockholm den 11 juni 2026

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Viktor Wärnick

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Viktor Wärnick (M), Tony Haddou (V), Ludvig Aspling (SD), Ida Karkiainen (S), Sanne Lennström (S), Clara Aranda (SD), Jessica Rodén (S), Caroline Högström (M), Åsa Eriksson (S), Daniel Persson (SD), Ola Möller (S), Magnus Resare (M), Ingemar Kihlström (KD), Nima Gholam Ali Pour (SD), Patrik Karlson (L), Niels Paarup-Petersen (C) och Annika Hirvonen (MP).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2025/26:263 Stärkt återvändandeverksamhet och 22 yrkanden i följd motioner. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och förslagen i motionerna finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen. I ärendet har utskottet tagit emot en skrivelse.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i bl.a. utlänningslagen. Därmed avslår riksdagen motionsyrkanden om bl.a. helt respektive delvis avslag på propositionen och om ändringar i regeringens lagförslag.

Jämför reservation 1 (S, C), 2 (V, MP) och 3 (V, MP) samt särskilt yttrande 1 (V) och 2 (MP).

Propositionen

I syfte att effektivisera återvändandearbetet lämnar regeringen förslag som ger bl.a. Polismyndigheten och Migrationsverket bättre verktyg att verkställa av- och utvisningsbeslut.

Regeringen föreslår en ny skyldighet för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Pensionsmyndigheten och Skatteverket att på eget initiativ lämna uppgifter om en utlänning till Polismyndigheten, om det finns anledning att anta att han eller hon inte har rätt att vistas i Sverige.

Syftet med den uppgiftsskyldighet som föreslås är inte att den utlämnande myndigheten ska avgöra om en person har rätt att vistas i landet eller inte, utan att uppmärksamma de verkställande myndigheterna på situationer där en utredning kan behöva inledas eller andra åtgärder kan behöva vidtas. Att det ska finnas anledning att anta att en utlänning saknar rätt att vistas i Sverige innebär att det måste finnas en eller flera konkreta omständigheter som med viss styrka talar för att personen inte har rätt att vistas i landet. Utgångspunkten är att myndighetens bedömning av om en utlänning saknar rätt att vistas i Sverige ska grundas på information som myndigheten har fått till sig inom ramen för den egna verksamheten. Det innebär att det som regel ska vara sådan information som myndigheten behöver för att kunna utföra sitt eget uppdrag. Det bör inte finnas något krav på att den utlämnande myndigheten själv har ett faktiskt behov av informationen, utan en uppgiftsskyldighet bör inträda även om myndigheten får kännedom om att en utlänning saknar rätt att vistas i Sverige genom s.k. sidoinformation. Sidoinformation kan t.ex. handla om uppgifter som en utlänning på eget initiativ lämnar i ett förhör i en brottsutredning där hans eller hennes vistelserätt inte är av betydelse för utredningen av brottet. Det kan också handla om iakttagelser av utlänningen i samband med en inspektion eller förrätning inom ramen för ett särskilt ärende som inte är av direkt relevans för ändamålet med inspektionen eller förrättningen.

Avsikten är inte att myndigheten på eget initiativ ska göra egna efterforskningar av en utlännings vistelserätt eller grunda sin bedömning på omständigheter som inte har någon relevans för den aktuella verksamheten eller det enskilda ärendet.

Regeringen föreslår därutöver att vissa grundläggande regler om inre utlänningskontroll moderniseras och stärks för att möjliggöra fler inre utlänningskontroller än i dag.

Myndigheterna ges vidare ytterligare verktyg för att klarlägga en utlännings identitet. Bland annat införs en möjlighet att omhänderta och genomsöka utlännings mobiltelefon, om den kan antas innehålla information om utlännings identitet.

Enligt regeringens förslag ska även fingeravtryck och fotografier få användas i utlänningsärenden i större utsträckning och mer effektivt än i dag.

Dessutom innehåller propositionen förslag som gäller verkställighetshinder vid misstanke om brott, verkställighetshinder vid utlämning eller överlämnande för brott samt rätt till offentligt biträde vid överklagande av Polismyndighetens beslut om avvísning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 13 juli 2026.

I propositionen redovisar regeringen ett tillkännagivande om åtgärder mot skuggsamhället (bet. 2021/22:SfU16 punkt 1, rskr. 2021/22:196). Av tillkännagivandet följer bl.a. att det ska införas en skyldighet för kommuner och myndigheter att i vissa fall informera Migrationsverket och Polismyndigheten när de kommer i kontakt med personer som vistas i Sverige utan tillstånd. Regeringen anser att tillkännagivandet i denna del tillgodoses genom förslagen om nya uppgiftsskyldigheter. Regeringen anger att tillkännagivandet inte är slutbehandlat.

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:4152 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 1 föreslås att riksdagen antar 17 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att uppgiftsskyldigheten ska gälla när det finns starka skäl att anta att en utlänning saknar rätt att vistas i Sverige. Motsvarande förslag finns i kommittémotion 2025/26:4159 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 1.

I kommittémotion 2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1 föreslås att riksdagen avslår propositionen med undantag för de förslag som gäller verkställighetshinder och rätt till biträde (avsnitt 8–10 i propositionen). Motsvarande förslag finns i kommittémotion 2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1.

I kommittémotion 2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2 och 5 föreslås att riksdagen antar 17 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen med den ändringen att berörda myndigheter endast ska lämna ut uppgifter på begäran av Polismyndigheten, Migrationsverket eller Säkerhetspolisen och att kravet på sidoinformation tas

bort. I yrkande 6 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag om eventuella följdändringar.

I motion 2025/26:4169 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-) yrkande 1 föreslås att riksdagen avslår propositionen.

Utskottets ställningstagande

Ett effektivt och väl fungerande återvändande av de personer som inte har rätt att vistas i Sverige är enligt utskottets mening en förutsättning för en långsiktigt hållbar migrationspolitik.

Ett av regeringens förslag innebär att sex utpekade myndigheter i vissa fall på eget initiativ ska lämna uppgifter som de förfogar över till Polismyndigheten. Polismyndigheten får lämna vidare uppgifterna till övriga verkställande myndigheter, dvs. Migrationsverket och Säkerhetspolisen, om det behövs för ett ärende som hanteras eller ska hanteras där. I följdmotionerna framhålls bl.a. att förslaget kan medföra en minskad tilltro till det offentliga och att utläningar undviker myndighetskontakt. Enligt utskottets mening kan det inte uteslutas att tilltron för de myndigheter som blir skyldiga att lämna ut uppgifter påverkas negativt. Utskottet ser dock i likhet med regeringen ingen anledning att överdriva dessa risker och konstaterar att förbättrade möjligheter för myndigheter att samverka och ett mer effektivt återvändande tvärtom kan leda till ett ökat förtroende för staten.

När det gäller förslagets närmare utformning noterar utskottet att uppgiftsskyldigheten enligt regeringens förslag inträder när det finns anledning att anta att en utläning saknar rätt att vistas i Sverige. Följdmotionerna innehåller bl.a. yrkanden som innebär att uppgiftsskyldigheten i stället bör gälla när det finns starka skäl att anta att en utläning saknar rätt att vistas i Sverige. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla att det angivna syftet med lagförslaget inte är att de sex myndigheterna ska göra en fullständig prövning av om en utläning har rätt att vistas i landet. I stället handlar det om att lämna uppgifter till de verkställande myndigheterna i situationer där t.ex. en utredning kan behöva inledas. Som regeringen framhåller måste det finnas en eller flera konkreta omständigheter som med viss styrka talar för att personen inte har rätt att vistas i landet. Mot denna bakgrund anser utskottet att förslaget är väl avvägt i denna del.

I fråga om huruvida sidoinformation ska omfattas av uppgiftsskyldigheten vill utskottet framhålla att förslaget i dessa delar är avgränsat på flera sätt, t.ex. när det gäller i vilka situationer information ska utbytas. Vidare saknar utskottet skäl att ifrågasätta regeringens bedömning att förslagen är förenliga med barnkonventionen och anser även i övrigt att förslagen är utformade på ett sådant sätt att barns rättigheter tillgodoses.

Sammantaget delar utskottet regeringens bedömning att de utökade uppgiftsskyldigheterna behövs för att bl.a. ge bättre förutsättningar att motverka skuggsamhället och verkställa beslut om avvísning eller utvisning. Utskottet anser att riksdagen även i övrigt bör anta regeringens lagförslag av

de skäl som anförs i propositionen. Riksdagen bör således bifalla propositionen och avslå motionerna 2025/26:4150 (V) yrkande 1, 2025/26:4152 (S) yrkande 1, 2025/26:4159 (C) yrkande 1, 2025/26:4169 (-) yrkande 1 och 2025/26:4173 (MP) yrkandena 1, 2, 5 och 6.

Utskottet har inget att invända mot regeringens redovisning av hanteringen av riksdagens tillkännagivande.

Lagstiftningens framtida utformning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. ansvaret för att uppgifter lämnas ut, omhändertagande av elektronisk utrustning och rätt till offentligt biträde.

Jämför reservation 4 (S, V, C, MP), 5 (S, V, C, MP), 6 (V, MP) och 7 (V, MP) samt särskilt yttrande 3 (V, MP) och 4 (V, MP).

Propositionen

Ansvaret för att uppgifter lämnas ut och behandlingen av sidoinformation

När det gäller frågan om ansvaret för att uppgifter lämnas ut anför regeringen bl.a. följande. De sex statliga myndigheterna kommer i sina arbetsordningar att närmare kunna reglera i vilken utsträckning enskilda tjänstemän ska kunna lämna ut uppgifter till andra myndigheter och i vilken mån uppgiftslämnandet ska hanteras av myndighetens ledning. Om en underlåtenhet att följa uppgiftsskyldigheten, för t.ex. den som enligt myndighetens arbetsordning är ansvarig för utlämnande, kan leda till t.ex. disciplinansvar beror naturligtvis på omständigheterna i det enskilda fallet. Den nya uppgiftsskyldigheten ger sammanfattningsvis inte anledning till någon annan ordning i fråga om enskilda tjänstemäns ansvar än den som gäller i dag.

I fråga om s.k. sidoinformation anför regeringen bl.a. följande. Uppgiftsskyldigheten bör begränsas till sådana uppgifter som myndigheten förfogar över. I första hand bör det vara fråga om sådan information som myndigheten behöver för att kunna utföra sitt uppdrag. Men även sidoinformation som tillförts ett ärende som rör den enskilde och därmed blivit tillgänglig för myndigheten omfattas. När det gäller personuppgiftsbehandlings omfattning är den svår att uppskatta. Förslagen är dock avgränsade på flera sätt, bl.a. i fråga om vilka myndigheter som ska lämna uppgifter, vilka uppgifter som ska lämnas och i vilka situationer informationen ska utbytas. Det talar för att personuppgiftsbehandlingen ändå bör bli av begränsad omfattning. Särskilda hänsyn har tagits i fråga om vilka effekter uppgiftsskyldigheterna kan få för barn, bl.a. i fråga om vilka myndigheter som ska omfattas av de nya reglerna.

Förslagen bedöms vara förenliga med barnkonventionen och utformade på ett sådant sätt att barns rättigheter tillgodoses.

Omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning

När det gäller frågan om hur lång tid elektronisk kommunikationsutrustning ska få vara omhändertagen anför regeringen bl.a. följande. Vid bedömningen av den längsta omhändertagandetiden måste hänsyn tas till de olägenheter som det kan innebära för en utlänning att vara utan tillgång till exempelvis en mobiltelefon. Det är också mot den bakgrunden som regeringen föreslår att utrustningen endast ska få vara omhändertagen så länge det finns skäl för åtgärden. Med hänsyn till att själva undersökningen bedöms kunna göras relativt snabbt när man väl har kommit in i utrustningen utgår regeringen från att det i regel kommer att röra sig om mycket korta omhändertagandetider. Samtidigt kan det inte uteslutas att det i det enskilda fallet kan behövas mer tid för att genomföra åtgärden. I vilka fall det kan bli aktuellt är svårt för regeringen att förutse på förhand. Den längsta tiden för ett omhändertagande bör mot denna bakgrund sättas till tre månader. Det säkerställer att myndigheterna i praktiken har tillräckligt med tid för att kunna genomföra den nödvändiga undersökningen av utrustningen samt vid behov kopiera handlingar.

Rätt till offentligt biträde

Enligt regeringens förslag ska ett offentligt biträde förordnas i mål och ärenden som rör överklagande av Polismyndighetens beslut om avvisning. Förslaget innebär att ett offentligt biträde ska förordnas om utlänningen begär det och vissa förutsättningar som anges närmare i lagen är uppfyllda.

När det gäller frågan om det borde finnas en rätt till offentligt biträde redan innan Polismyndigheten fattar ett beslut i frågan om avvisning och även om utlänningen inte begär det anför regeringen bl.a. följande. Förslaget är väl avvägt och motsvarar de minimikrav som återvändandedirektivet ställer på medlemsstaterna. Till detta kommer att när Polismyndigheten beslutar om avvisning rör det sig ofta om personer som ännu inte har vistats i Sverige under särskilt lång tid och som har begränsad anknytning hit, vilket innebär att behovet av offentligt biträde i regel är mindre än vid beslut om utvisning. De omständigheter som leder till ett beslut om avvisning är dessutom oftast att utlänningen inte kan visa att han eller hon har ett pass, ett uppehållstillstånd eller en visering. Det bör i dessa fall vara relativt enkelt för utlänningen att själv presentera relevant bevisning. Därtill är Polismyndigheten skyldig att lämna över ett ärende till Migrationsverket om myndigheten anser att det är tveksamt om utlänningen ska avvisas.

Motionerna

Ansvar för att uppgifter lämnas ut och behandlingen av sidoinformation

I kommittémotion 2025/26:4152 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att säkerställa att uppgiftsskyldigheten ligger på myndighetsnivå och inte på enskilda tjänstemän. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att säkerställa att sidoinformationen begränsas. Motsvarande förslag finns i kommittémotion 2025/26:4159 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 2 och 3.

Omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning

I kommittémotion 2025/26:4152 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om beslagtagandet av elektronisk kommunikationsutrustning (mobiltelefoner). Den maximala omhändertagandetiden bör vara kortare än tre månader, med undantag för Säkerhetspolisen, som bör ha möjlighet att omhänderta utrustning i enlighet med regeringens förslag. Ett liknande tillkännagivande begärs i kommittémotion 2025/26:4159 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 4.

Rätten till offentligt biträde

I kommittémotion 2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med förslag om att offentligt biträde bör förordnas redan under Polismyndighetens handläggning av frågan om avvisning och även om utlännningen inte har begärt det. I kommittémotion 2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 4 föreslås ett motsvarande tillkännagivande.

Uppföljning av lagförslagets konsekvenser och övriga frågor

I kommittémotion 2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör göra en uppföljning av konsekvenserna av de nya reglerna om verkställighetshinder vid misstanke om brott. I kommittémotion 2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 3 föreslås ett motsvarande tillkännagivande.

I motion 2025/26:4169 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-) yrkande 2 föreslås ett tillkännagivande om att regler om återvändandeverksamhet bör utformas och tillämpas på ett sätt som säkerställer rättssäkerhet, proportionalitet, skyddet för grundläggande fri- och rättigheter och principen om lika-behandling. I yrkande 3 föreslås ett tillkännagivande om att inre utlänningskontroller inte får leda till etnisk profilering, godtyckliga kontroller eller minskad tillit till myndigheter. I yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande om att tvångsåtgärder såsom husrannsakan, omhändertagande av mobiltelefoner, biometrisk autentisering och kopiering av privata uppgifter kräver starkare rättssäkerhetsgarantier än vad regeringen föreslår. I yrkande 5 föreslås ett

tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med en ny samlad konsekvensanalys av propositionens effekter på rättssäkerhet, integritet, barns rättigheter, diskriminering, myndighetstillit och Sveriges internationella människorättsåtaganden.

Utskottets ställningstagande

I ett par motioner lyfts frågor om tjänstemannaansvar och sidoinformation när uppgifter ska lämnas ut till de verkställande myndigheterna. Utskottet konstaterar att de myndigheter som berörs av förslaget i sina arbetsordningar kommer att kunna reglera frågan om i vilken utsträckning enskilda tjänstemän ska kunna lämna ut uppgifter till andra myndigheter och i vilken mån uppgiftslämnandet ska hanteras av myndighetens ledning. I likhet med regeringen anser utskottet inte att det finns skäl för att låta den nya uppgiftsskyldigheten leda till ändrade regler om enskilda tjänstemäns ansvar. Mot bakgrund av vad som angetts i föregående avsnitt om sidoinformation och med hänsyn till det nyss anförda anser utskottet inte att det finns skäl för riksdagen att föreslå någon åtgärd med anledning av motionerna 2025/26:4152 (S) yrkandena 2 och 3 samt 2025/26:4159 (C) yrkandena 2 och 3. Motionsyrkandena bör därmed avslås.

När det gäller omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning ifrågasätter utskottet inte de svårigheter som kan följa av att en person inte har tillgång till exempelvis sin mobiltelefon. Regeringens förslag innebär emellertid att omhändertagandet endast får pågå så länge det finns skäl för åtgärden. Utskottet utgår från att det i många fall kommer att röra sig om korta omhändertagandetider. Den nya regleringens utformning behöver dock ta hänsyn till att det finns fall där mer tid kan behövas för att genomföra de nödvändiga åtgärderna. Det framstår därför som motiverat med en längsta möjlig omhändertagandetid om tre månader enligt förslaget i propositionen. Utskottet anser således inte att det finns anledning att föreslå ett tillkännagivande till regeringen om kortare omhändertagandetid eller om förutsättningarna för omhändertagandet i övrigt. Därmed avstyrks motionerna 2025/26:4152 (S) yrkande 4 och 2025/26:4159 (C) yrkande 4.

Regeringens förslag om rätten till offentligt biträde är enligt utskottets mening väl avvägt när det gäller tidpunkten och förutsättningarna för att biträde ska förordnas. Därmed avstyrks motionerna 2025/26:4150 (V) yrkande 3 och 2025/26:4173 (MP) yrkande 4.

Utskottet konstaterar att det är viktigt att följa upp förslagets konsekvenser. Enligt utskottets bedömning saknas det emellertid behov av ett särskilt tillkännagivande om detta. Därmed avstyrks motionerna 2025/26:4150 (V) yrkande 2, 2025/26:4169 (-) yrkande 5 och 2025/26:4173 (MP) yrkande 3. Utskottet finner inte heller skäl att föreslå tillkännagivanden till regeringen med anledning av motion 2025/26:4169 (-) yrkandena 2–4. Motionsyrkandena bör därför avslås.

Reservationer

1. Nya uppgiftsskyldigheter, punkt 2 (S, C)

av Ida Karkiainen (S), Sanne Lennström (S), Jessica Rodén (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S) och Niels Paarup-Petersen (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 17 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att

- a) uttrycket ”anledning att anta” ska bytas ut mot ”starka skäl att anta”,
- b) orden ”som de förfogar över” ska utgå.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:4152 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:4159 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 1 och

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 5,

bifaller delvis proposition 2025/26:263 punkt 3 i denna del och avslår motionerna

2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1 i denna del och

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 i denna del, 2 och 6 i denna del.

Ställningstagande

Regeringen föreslår att Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Pensionsmyndigheten och Skatteverket får en ny skyldighet att lämna uppgifter till Polismyndigheten när det finns anledning att anta att en utlänning saknar rätt att vistas i Sverige. Förslaget om att uppgiftsskyldigheten ska gälla när det finns anledning att anta att en utlänning saknar rätt att vistas i Sverige innebär dock ett lågt ställt beviskrav. Som regeringen har utformat förslaget riskerar det att öppna för en godtycklig bedömning av vilka personer uppgifter ska lämnas om. Vi föreslår därför att uttrycket ”anledning att anta” i regeringens lagförslag byts ut mot ”starka skäl att anta”.

Ett annat allvarligt problem med regeringens förslag är att s.k. sidoinformation ska omfattas av uppgiftsskyldigheten. Sidoinformation kan t.ex. handla om iakttagelser som görs av utlänningen i samband med en inspektion eller förrättning inom ramen för ett särskilt ärende som inte är av direkt relevans för ändamålet med inspektionen eller förrättningen. Vi motsätter oss detta och anser således att regeringens förslag bör ändras så att sidoinformation inte omfattas av uppgiftsskyldigheten.

2. Nya uppgiftsskyldigheter, punkt 2 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) avslår 17 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716),

b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1 i denna del och

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 och 6, båda i denna del, och

avslår proposition 2025/26:263 punkt 3 i denna del och motionerna

2025/26:4152 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 1,

2025/26:4159 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 1 och

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 2 och 5.

Ställningstagande

Den uppgiftsskyldighet som regeringen föreslår gäller sex förvaltningsmyndigheter. För många människor är det dock inte självklart vilka myndigheter som omfattas eller vilka uppgifter som kan lämnas vidare.

Rädslan för kontakt med myndigheter riskerar att öka, även i situationer där människor behöver hjälp eller skydd. Den som är utsatt för grova brott som människohandel, tvångsåktenskap, hedersrelaterat våld och förtryck eller våld i nära relation eller som är ett våldsutsatt barn kan bli ännu mindre benägen att söka hjälp. Det gör människor mer utsatta och försvagar samhällets möjligheter att upptäcka och motverka utnyttjande. Redan i dag finns stora problem med att personer som behöver vård inte vågar vända sig till vården. Lagförslaget riskerar att förstärka den rädslan.

Beviskravet i regeringens förslag – ”när det finns anledning att anta att en utlänning saknar rätt att vistas i Sverige” – riskerar att leda till godtyckliga och diskriminerande bedömningar. Förslaget kan väntas leda till att det s.k. skuggsamhället växer och att utsattheten hos några av de mest utsatta i vårt samhälle ökar. Förutom att lagändringarna kommer att drabba människor som lever i Sverige utan tillstånd mycket hårt kommer de också att leda till en ökad oro bland anställda inom de myndigheter som berörs. Det riskerar att skapa misstro mellan människor. Regeringens förslag i denna del bör därför avslås. Vid bifall till denna reservation bör regeringen återkomma till riksdagen med lagförslag som omhändertar behovet av eventuella följdändringar.

3. Lagförslaget i övrigt, punkt 3 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen

a) avslår regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap,

2. lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27),

3. lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,

4. lag om ändring i lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar,

5. lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i lagen (2025:945) om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27),

b) antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i rättegångsbalken,

2. lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) i de delar det avser 12 kap. 8 b och 9 §§ och 18 kap. 2 b § samt avslår lagförslaget i de övriga delar som inte omfattas av utskottets förslag ovan under förslagspunkt 2,

c) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:263 punkt 1 och motionerna

2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 1 i denna del och

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkandena 1 och 6, båda i denna del,

bifaller delvis proposition 2025/26:263 punkt 3 i denna del och avslår proposition 2025/26:263 punkterna 2 och 4–7.

Ställningstagande

Regeringens förslag löser inte problemen med skuggsamhället. Rädslan för kontakt med myndigheter riskerar att öka, även i situationer där människor behöver hjälp, skydd eller grundläggande stöd. Det gör människor mer utsatta och försvagar samhällets möjlighet att upptäcka och motverka utnyttjande.

Förslaget om skärpta inre utlänningskontroller medför en risk för att det utförs fler godtyckliga kontroller av personer med utländsk bakgrund, vilket även riskerar att drabba personer som har rätt att vistas i Sverige. Det finns inte tillräckligt stöd för att förslagen är effektiva och därmed proportionerliga i förhållande till målet att effektivisera arbetet med återvändande. Den sänkta tröskeln för inre utlänningskontroller och den uppgiftsskyldighet som

regeringen föreslår öppnar för uppenbara risker för rasprofilering och etnisk profilering.

Förslaget om förstärkta befogenheter för att klarlägga en utlännings identitet innebär ett betydande ingrepp i bl.a. individens rätt till privat- och familjeliv samt rätten till respekt för sin egendom. Mobiltelefoner, datorer och liknande innehåller ofta känslig information inte bara om den enskilde utan även om familj, vänner och andra kontakter. För många är mobiltelefonen dessutom det främsta sättet att kommunicera, ta del av samhällsinformation samt sköta kontakter med arbete, skola, vård och omsorg. Att sådan utrustning ska kunna hållas kvar under så lång tid som tre månader är orimligt och oproportionerligt i förhållande till syftet att klargöra en persons identitet.

Mot denna bakgrund bör riksdagen, utöver det förslag som behandlas under förslagspunkt 2, även avslå propositionen med undantag för de förslag som gäller verkställighetshinder och rätt till biträde. Vid bifall till denna reservation bör regeringen återkomma till riksdagen med lagförslag som omhändertar behovet av eventuella följdändringar.

4. Ansvaret för att uppgifter lämnas ut och behandlingen av sidoinformation, punkt 4 (S, V, C, MP)

av Tony Haddou (V), Ida Karkiainen (S), Sanne Lennström (S), Jessica Rodén (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S), Niels Paarup-Petersen (C) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna
2025/26:4152 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkandena 2 och 3 samt
2025/26:4159 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Om enskilda tjänstemän blir skyldiga att lämna information riskerar det att skapa en ohållbar arbetsmiljö, försvåra rekrytering till viktiga samhällsfunktioner och skada det grundläggande förtroendet mellan medborgare och offentliganställda. Om regeringens lagförslag om nya uppgiftsskyldigheter antas måste ansvaret därför ligga högre upp än på enskilda tjänstemän. Regeringen menar att frågorna får regleras i respektive myndighets arbetsordning samt att den nya uppgiftsskyldigheten inte ger anledning till någon annan ordning i fråga om enskilda tjänstemäns ansvar än den som gäller i dag. En arbetsordning kan dock ändras och ger inte det skydd som krävs. Regeringen bör därför återkomma med ett lagförslag som innebär att en

arbetsordning inte får innebära att enskilda tjänstemän ska bära ansvaret för informationsdelningen.

Regeringen bör vidare återkomma med ett förslag som begränsar och tydliggör vilken sidoinformation som får delas. Tolkningsutrymmet måste minimeras för att värna den personliga integriteten och förhindra att känslig information sprids i onödan. Särskilda hänsyn måste tas för att skydda barns integritet och säkerställa att barnets bästa alltid sätts i första rummet. För att säkerställa att lagförslaget inte innebär att sidoinformation omfattas av uppgiftsskyldigheten föreslår vi att den aktuella bestämmelsen utformas enligt följande: ”När det finns starka skäl att anta att en utlännings saknar rätt att vistas i Sverige ska Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Pensionsmyndigheten och Skatteverket när de innehar uppgifter om personer som enligt 2 kap. utlänningslagen saknar rätt att lagligen vistas i Sverige på eget initiativ lämna följande uppgifter till Polismyndigheten [...]”.

5. Omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning, punkt 5 (S, V, C, MP)

av Tony Haddou (V), Ida Karkiainen (S), Sanne Lennström (S), Jessica Rodén (S), Åsa Eriksson (S), Ola Möller (S), Niels Paarup-Petersen (C) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna

2025/26:4152 av Ida Karkiainen m.fl. (S) yrkande 4 och

2025/26:4159 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C) yrkande 4.

Ställningstagande

Den föreslagna tid som en mobiltelefon som längst ska kunna vara omhändertagen – tre månader – verkar främst vara motiverad av de långa väntetiderna hos Polismyndigheten. Lagrådet menar att förslaget i alltför hög utsträckning öppnar för omhändertaganden som inte kommer att uppfylla kravet på proportionalitet. En omhändertagandetid om förslagsvis högst en månad framstår som rimligare, dock med undantag för Säkerhetspolisen som bör få omhändertata telefoner i tre månader i enlighet med regeringens förslag. Regeringen bör återkomma med förslag om att begränsa omhändertagandetiden och om att en mindre ingripande åtgärd alltid ska användas om den är tillräcklig.

6. Rätt till offentligt biträde, punkt 6 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 3 och

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Regeringen bör återkomma med förslag om att offentligt biträde bör förordnas redan under Polismyndighetens handläggning av frågan om avvísning och även om utlänningen inte har begärt det.

7. Uppföljning av lagförslagets konsekvenser m.m., punkt 7 (V, MP)

av Tony Haddou (V) och Annika Hirvonen (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V) yrkande 2 och

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 3 och

avslår motion

2025/26:4169 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-) yrkandena 2–5.

Ställningstagande

Regeringen bör göra en uppföljning av konsekvenserna av de nya reglerna om verkställighetshinder vid misstanke om brott. Det är främst konsekvenserna för den berörda gruppens rätt till ekonomiskt bistånd och hälso- och sjukvård som bör följas upp.

Särskilda yttranden

1. Nya uppgiftsskyldigheter, punkt 2 (V)

Tony Haddou (V) anför:

Om Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag till riksdagsbeslut i fråga om nya uppgiftsskyldigheter (res. 2) avslås i den förberedande omröstningen i kammaren avser jag att i huvudomröstningen stödja det alternativ som förordas av företrädarna för Socialdemokraterna och Centerpartiet (res. 1).

2. Nya uppgiftsskyldigheter, punkt 2 (MP)

Annika Hirvonen (MP) anför:

Om Vänsterpartiets och Miljöpartiets förslag till riksdagsbeslut i fråga om nya uppgiftsskyldigheter (res. 2) avslås i den förberedande omröstningen i kammaren avser jag att i huvudomröstningen stödja det alternativ som förordas av företrädarna för Socialdemokraterna och Centerpartiet (res. 1). Det alternativet innebär bl.a. bifall till motion 2025/26:4173 (MP) yrkande 5.

Jag följer inte upp motion 2025/26:4173 (MP) yrkande 2 som innebär att riksdagen föreslås anta bestämmelsen i fråga med den ändringen att berörda myndigheter inte ska lämna ut uppgifter på eget initiativ utan endast efter begäran. Detta eftersom jag i första hand helt vill avslå lagförslaget i denna del. Skälet till att yrkandet väcktes var för att bilda en riksdagsmajoritet för en betydelsefull begränsning av uppgiftsskyldigheten. Då det inte gick att bilda en sådan majoritet saknar jag anledning att följa upp yrkandet.

3. Ansvaret för att uppgifter lämnas ut och behandlingen av sidoinformation, punkt 4 (V, MP)

Tony Haddou (V) och Annika Hirvonen (MP) anför:

Vi står bakom reservation 4 men vill framhålla att vi i första hand förordar att regeringens förslag om nya uppgiftsskyldigheter avslås (res. 2).

4. Omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning, punkt 5 (V, MP)

Tony Haddou (V) och Annika Hirvonen (MP) anför:

Vi står bakom reservation 5 men vill framhålla att vi i första hand förordar att regeringens förslag om omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning avslås (res. 3).

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:263 Stärkt återvändandeverksamhet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i rättegångsbalken.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27).
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i lagen (2025:945) om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27).

Följdmotionerna

2025/26:4150 av Tony Haddou m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår proposition 2025/26:263 Stärkt återvändandeverksamhet med undantag för de förslag som gäller verkställighetshinder och rätt till biträde (avsnitt 8–10 i propositionen).
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en uppföljning av konsekvenserna av de nya reglerna om verkställighetshinder vid misstanke om brott och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att offentligt biträde bör förordnas redan under Polismyndighetens handläggning av frågan om avvisning och även om utlänningen inte har begärt det, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:4152 av Ida Karkiainen m.fl. (S):

1. Riksdagen antar 17 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att

- uppgiftsskyldigheten ska gälla när det finns starka skäl att anta att en utlänning saknar rätt att vistas i Sverige.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att uppgiftsskyldigheten ligger på myndighetsnivå och inte enskilda tjänstepersoner och tillkännager detta för regeringen.
 3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att sidoinformationen begränsas och tillkännager detta för regeringen.
 4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om beslagtagandet av elektronisk kommunikationsutrustning (mobiltelefoner) och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4159 av Niels Paarup-Petersen m.fl. (C):

1. Riksdagen antar 17 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att uppgiftsskyldigheten ska gälla när det finns starka skäl att anta att en utlänning saknar rätt att vistas i Sverige.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att uppgiftsskyldigheten ligger på myndighetsnivå och inte enskilda tjänstepersoner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att sidoinformationen begränsas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om proportionalitetsprincipen vid omhändertagande av elektronisk utrustning och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4169 av Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-):

1. Riksdagen avslår proposition 2025/26:263 i dess helhet.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regler om återvändarverksamhet bör utformas och tillämpas på ett sätt som säkerställer rättssäkerhet, proportionalitet, skyddet för grundläggande fri- och rättigheter och principen om likabehandling, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inre utlänningskontroller inte får leda till etnisk profilering, godtyckliga kontroller eller minskad tillit till myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tvångsåtgärder såsom husrannsakan, omhändertagande av mobiltelefoner, biometrisk autentisering och kopiering av privata uppgifter kräver starkare rättssäkerhetsgarantier än vad regeringen föreslår och tillkännager detta för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en ny samlad konsekvensanalys av propositionens effekter på rättssäkerhet, integritet, barns rättigheter, diskriminering, myndighetstillit och Sveriges internationella människorättsåtaganden och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4173 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

1. Riksdagen avslår proposition 2025/26:263 Stärkt återvändandeverksamhet med undantag för de förslag som gäller verkställighetshinder och rätt till biträde (avsnitt 8–10 i propositionen).
2. Riksdagen antar 17 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den ändringen att den föreslagna uppgiftsskyldigheten på eget initiativ inte ska införas och att uppgiftsskyldighet för berörda myndigheter endast ska gälla på begäran av Polismyndigheten, Migrationsverket eller Säkerhetspolisen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en uppföljning av konsekvenserna av de nya reglerna om verkställighetshinder vid misstanke om brott och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att offentligt biträde bör förordnas redan under Polismyndighetens handläggning av frågan om avvisning och även om utlänningslagen inte har begärt det, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen antar 17 kap. 6 § regeringens förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716) med den lydelse som framgår av motionen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag om eventuella följdändringar och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken

dels att 23 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 23 kap. 4 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 kap.1 §¹

Förundersökning skall inledas så snart det på grund av angivelse eller av annat skäl finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats.

Förundersökning behöver dock inte inledas, om det är uppenbart att brottet inte går att utreda. Att förundersökning inte behöver inledas i vissa andra fall följer av 4 a § och 22 §.

Om det krävs angivelse för att brottet *skall* höra under allmänt åtal, får förundersökning trots det inledas utan angivelse, om det innebär fara att avvakta en angivelse. I så fall *skall* målsäganden underrättas snarast. Om denne då inte anger brottet till åtal, *skall* förundersökningen läggas ned.

En förundersökning ska inledas så snart det på grund av angivelse eller av annat skäl finns anledning att anta att ett brott som hör under allmänt åtal har förövats.

En förundersökning behöver dock inte inledas, om det är uppenbart att brottet inte går att utreda. Att förundersökning inte behöver inledas i vissa andra fall följer av 4 a, 4 b och 22 §§.

Om det krävs angivelse för att brottet *ska* höra under allmänt åtal, får förundersökning trots det inledas utan angivelse, om det innebär fara att avvakta en angivelse. I så fall *ska* målsäganden underrättas snarast. Om denne då inte anger brottet till åtal, *ska* förundersökningen läggas ned.

4 b §

En åklagare får även lägga ned en förundersökning om

1. *det har beslutats att den misstänkte ska avvisas eller utvisas,*
2. *det kan antas att brottets straffvärde inte överstiger fängelse i sex månader, och*

3. *något väsentligt allmänt eller enskilt intresse inte åsidosätts*

¹ Senaste lydelse 1994:1412.

genom att förundersökningen läggs ned.

Vid bedömningen av om förundersökningen ska läggas ned ska särskild hänsyn tas till när beslutet om avvisning eller utvisning kan förväntas verkställas och när åtal kan förväntas väckas.

Om det finns förutsättningar för att lägga ned en förundersökning enligt första stycket redan innan en sådan har inletts, får en åklagare besluta att någon förundersökning inte ska inledas.

Denna paragraf ska tillämpas på motsvarande sätt i fråga om sådana beslut som anges i 1 kap. 9 § utlänningslagen (2005:716).

Denna lag träder i kraft den 13 juli 2026.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap ska införas en ny paragraf, 13 f §, och närmast före 13 f § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Upptagning av fotografier och fingeravtryck

13 f §

I ett ärende enligt 8 och 10–12 a §§ får den myndighet som ska pröva ansökan eller anmälan fotografera en utlänning som har uppehållstillstånd och, om han eller hon har fyllt sex år, ta hans eller hennes fingeravtryck för kontroll av identiteten. Fotografier och fingeravtryck som har tagits får även användas för kontroll av kraven i 8 § 4, 11 § första stycket 4 och 12 § första stycket 4.

Utlänningen är skyldig att överlämna sitt uppehållstillståndskort till den myndighet som ska pröva ansökan eller anmälan för kontroll av att de fotografier och fingeravtryck som har tagits enligt första stycket motsvarar de uppgifter som finns sparade i ett lagringsmedium i kortet.

Om en kontroll enligt andra stycket inte kan genomföras får den myndighet som ska pröva ansökan eller anmälan kontrollera om de fotografier och fingeravtryck som har tagits enligt första stycket motsvarar de uppgifter som finns sparade i register som förs enligt 15 § utlänningsdatalagen (2016:27).

Fotografier och fingeravtryck samt biometriska data som har tagits fram i samband med en kontroll ska omedelbart förstöras efter kontrollen. Fotografier och fingeravtryck som inte motsvarar de uppgifter som finns sparade i ett

*lagringsmedium i uppehålls-
tillståndskortet eller i register som
förs enligt 15 § utlännings-
datalagen ska dock inte förstöras.*

Denna lag träder i kraft den 13 juli 2026.

3 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs i fråga om utlänningslagen (2005:716)¹

dels att nuvarande 9 kap. 10 § och 14 kap. 7 a § ska betecknas 9 kap. 29 § och 14 kap. 7 b §,

dels att 9 kap. 4–5, 8, 8 a, 9 och 11 §§ och den nya 29 §, 12 kap. 9 §, 13 kap. 10 § och rubriken närmast före 12 kap. 9 § ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 14 kap. 7 a § ska sättas närmast före 14 kap. 7 b §,

dels att det ska införas arton nya paragrafer, 9 kap. 8 k, 8 l och 19–28 §§, 12 kap. 8 b §, 14 kap. 7 a §, 17 kap. 6–8 §§ och 18 kap. 2 b §, och närmast före 9 kap. 19 och 29 §§, 12 kap. 8 b § och 14 kap. 7 a § nya rubriker av följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2025/26:262 Föreslagen lydelse

9 kap.

4 §²

Om en utlänning ansöker om uppehållstillstånd eller internationellt skydd när han eller hon kommer till Sverige eller därefter, får Migrationsverket eller Polismyndigheten ta hand om hans eller hennes pass eller andra identitetshandlingar i väntan på att utlänningen får tillstånd att vistas här i landet eller lämnar det.

Om utlänningen inte medverkar till att överlämna sitt pass eller andra identitetshandlingar får en polisman, i den utsträckning det behövs för att söka efter sådana handlingar, kroppsvisitera utlänningen och undersöka hans eller hennes bagage, handresgods, handväskor och liknande, om det kan antas att utlänningen har handlingarna med sig. Vid en sådan åtgärd gäller 2 § tredje–femte styckena.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 a §³

Om det vid en kontroll enligt 9 § inte kan klarläggas att utlänningen har rätt att uppehålla sig i Sverige,

Om det vid en kontroll enligt 9 § inte kan klarläggas att utlänningen har rätt att uppehålla sig i Sverige,

¹ Senaste lydelse av 14 kap. 7 a § 2017:22 rubriken närmast före 14 kap. 7 a § 2012:129.

² Senaste lydelse 2026:000.

³ Senaste lydelse 2023:735.

får Polismyndigheten eller Kustbevakningen *ta hand om* utlänningens pass eller andra identitetshandlingar *som har påträffats vid kontrollen.*

får Polismyndigheten eller Kustbevakningen *besluta att* utlänningens pass eller andra identitetshandlingar *ska omhändertas i nära anslutning till kontrollen, om handlingarna har påträffats vid kontrollen eller om det finns anledning att anta att handlingarna finns i utlänningens besittning.*

Handlingarna ska återlämnas om

1. det framkommer att utlänningen har rätt att uppehålla sig i Sverige,
2. utlänningen får rätt att uppehålla sig i Sverige, eller
3. utlänningen lämnar Sverige.

Lydelse enligt SFS 2026:385

Föreslagen lydelse

5 §⁴

När ett beslut om avvisning eller utvisning ska verkställas, får den verkställande myndigheten *ta hand om* utlänningens pass eller andra identitetshandlingar till dess beslutet kan verkställas. Det gäller även under den tid det finns ett beslut om inhibition av verkställigheten enligt 12 kap. 16 e § första stycket eller 17 a § första stycket.

Om utlänningen inte medverkar till att överlämna sitt pass eller andra identitetshandlingar får en polisman, i den utsträckning det behövs för att söka efter sådana handlingar, kroppsvisitera utlänningen och undersöka hans eller hennes bagage, handresgods, handväskor och liknande, om det kan antas att utlänningen har handlingarna med sig. Vid en sådan åtgärd gäller 2 § tredje- femte styckena.

Lydelse enligt prop. 2025/26:262

Föreslagen lydelse

8 §⁵

Migrationsverket och Polismyndigheten får fotografera en utlänning och, om utlänningen har fyllt sex år, ta hans eller hennes fingeravtryck om

1. utlänningen inte kan styrka sin identitet när han eller hon kommer till Sverige,
2. biometriska uppgifter ska tas i enlighet med artikel 15.1, 18.1, 18.2, 20.1, 22.1, 23.1, 24.1 eller 26.1 i Eurodacförordningen,
3. det finns grund för att besluta om förvar, *eller*
3. det finns grund för att besluta om förvar,

⁴ Senaste lydelse 2026:385.

⁵ Senaste lydelse 2026:000.

4. varken utlänningens identitet eller rätt att vistas i Sverige kan klarläggas vid en kontroll enligt 9 §.

4. varken utlänningens identitet eller rätt att vistas i Sverige kan klarläggas vid en kontroll enligt 9 §, *eller*

5. det behövs i ett ärende om avvisning eller utvisning.

I de fall som avses i artiklarna 18.1, 18.2 och 20.1 i Eurodacförordningen får även en utlandsmyndighet ta fotografi och fingeravtryck enligt första stycket 2.

Det fotografi och de fingeravtryck som har tagits med stöd av första stycket 4 eller artikel 23.1 i Eurodacförordningen ska omedelbart förstöras om det framkommer att utlänningen har rätt att vistas i Sverige.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 a §⁶

En utlänning som ansöker om uppehållstillstånd är skyldig att låta Migrationsverket, en utlandsmyndighet eller Regeringskansliet fotografera honom eller henne och ta hans eller hennes fingeravtryck. Samma skyldighet gäller om bevis om uppehållstillstånd (uppehållstillståndskort) ska utfärdas enligt rådets förordning (EG) nr 1030/2002 av den 13 juni 2002 om en enhetlig utformning av uppehållstillstånd för medborgare i tredje land av annan anledning än att en utlänning ansöker om uppehållstillstånd.

Skyldigheten att låta en myndighet ta fingeravtryck gäller inte om utlänningen är under sex år eller om det är fysiskt omöjligt för utlänningen att lämna fingeravtryck. Den gäller inte heller om utlänningen omfattas av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer.

Ett fotografi och två fingeravtryck ska sparas i ett lagringsmedium i uppehållstillståndskortet.

Ett fotografi och två fingeravtryck ska sparas i ett lagringsmedium i uppehållstillståndskortet.

Fingeravtryck som inte sparats i ett sådant medium och de biometriska data som tas fram ur fingeravtrycken och ur fotografiet ska omedelbart förstöras när uppehållstillståndskortet har lämnats ut eller ärendet om uppehållstillstånd har avgjorts utan att utlänningen har beviljats uppehållstillstånd.

Det fotografi och de fingeravtryck som har tagits med stöd av första stycket får även användas för kontroll i enlighet med artiklarna 26 och 27 i in- och utreseförordningen i ett ärende om uppehållstillstånd.

8 k §

När ett uppehållstillståndskort, ett uppehållskort, ett permanent

⁶ Senaste lydelse 2022:242.

uppehållskort, ett bevis om uppehållsstatus eller ett bevis för gränsarbetare ska lämnas ut till en utlänning får Migrationsverket fotografera utlänningen och, om han eller hon har fyllt sex år, ta hans eller hennes fingeravtryck om identiteten inte kan kontrolleras på annat sätt.

En utlänning som innehar ett sådant kort eller bevis som avses i första stycket är skyldig att lämna över det till Migrationsverket, när ett nytt kort eller bevis ska lämnas ut, för kontroll av att de fotografier och de fingeravtryck som har tagits enligt första stycket motsvarar de uppgifter som finns sparade i ett lagringsmedium i kortet eller beviset.

Om en kontroll enligt andra stycket inte kan genomföras får Migrationsverket kontrollera om de fotografier och fingeravtryck som har tagits enligt första stycket motsvarar de uppgifter som finns sparade i register som förs enligt 15 § utlänningsdatalagen (2016:27).

Fotografier och fingeravtryck samt biometriska data som har tagits fram i samband med en kontroll ska omedelbart förstöras efter kontrollen. Fotografier och fingeravtryck som inte motsvarar de uppgifter som finns sparade i ett lagringsmedium i kortet eller beviset eller i register som förs enligt 15 § utlänningsdatalagen ska dock inte förstöras.

81 §

Om identiteten på den som har inställt sig vid en muntlig utredning av rätten till uppehållstillstånd inte kan kontrolleras på annat sätt får Migrationsverket fotografera den som har ansökt om uppehållstillstånd och, om han eller hon har fyllt sex år, ta hans eller hennes fingeravtryck, och kontrollera om

fotografierna och fingeravtrycken motsvarar de uppgifter som finns sparade i register som förs enligt 15 § utlänningsdatalagen (2016:27).

Fotografier och fingeravtryck samt biometriska data som har tagits fram i samband med en kontroll ska omedelbart förstöras efter kontrollen. Fotografier och fingeravtryck som inte motsvarar de uppgifter som finns sparade i register som förs enligt 15 § utlänningsdatalagen ska dock inte förstöras.

9 §⁷

En utlänning som vistas i Sverige är skyldig att på begäran av en polisman överlämna pass eller andra handlingar som visar att han eller hon har rätt att uppehålla sig i Sverige. *Utlänningen* är också skyldig att efter kallelse av *Migrationsverket* eller Polismyndigheten komma till *verket* eller myndigheten och lämna uppgifter om sin vistelse här i landet. Om utlänningen inte gör det, får han eller hon hämtas genom Polismyndighetens försorg. Om det på grund av en utlännings personliga förhållanden eller av någon annan anledning kan antas att utlänningen inte skulle följa en kallelse, får han eller hon tas med för utredning eller hämtas utan föregående kallelse.

Kustbevakningen ska medverka i Polismyndighetens kontrollverksamhet enligt första stycket genom kontroll av och i anslutning till sjötrafiken. Kustbevakningen får även i annat fall biträda Polismyndigheten vid kontroll enligt första stycket. Om kontrollen utövas av Kustbevakningen ska pass eller andra handlingar överlämnas till tjänstemannen vid Kustbevakningen.

Kontroll enligt första och andra styckena får vidtas endast om det finns *grundad* anledning att anta att *utlänningen* saknar rätt att

En utlänning som vistas i Sverige är skyldig att på begäran av en polisman överlämna pass eller andra handlingar som visar att han eller hon har rätt att uppehålla sig i Sverige. *En utlänning* är också skyldig att efter kallelse av Polismyndigheten komma till myndigheten och lämna uppgifter om sin vistelse här i landet. Om utlänningen inte gör det, får han eller hon hämtas genom Polismyndighetens försorg. Om det på grund av en utlännings personliga förhållanden eller av någon annan anledning kan antas att utlänningen inte skulle följa en kallelse, får han eller hon tas med för utredning eller hämtas utan föregående kallelse.

En åtgärd enligt första eller andra stycket får vidtas endast om det finns anledning att anta att *en utlänning* saknar rätt att *vistas* i

⁷ Senaste lydelse 2023:735.

uppehålla sig här i landet eller om det annars finns särskild anledning till kontroll.

landet. Vid bedömningen ska särskild hänsyn tas till iakttagelser på platsen och de uppgifter som Polismyndigheten eller Kustbevakningen förfogar över.

En utlänning är skyldig att efter kallelse av Migrationsverket komma till verket och lämna uppgifter om sin vistelse här i landet. Utlänningen får hämtas till verket genom Polismyndighetens försorg under samma förutsättningar som anges i första stycket.

11 §⁸

En utlänning är skyldig att stanna kvar för utredning i samband med in- eller utresekontroll enligt kodexen om Schengen gränserna eller i samband med kallelse, medtagande eller hämtning enligt 9 §, dock inte längre än nödvändigt och inte i något fall längre än sex timmar. Detta gäller inte om ett beslut har meddelats om förvar enligt 10 kap. 1 eller 2 §.

Om en utlänning har tagits med eller hämtats enligt 9 §, ska den tid som utlänningen är skyldig att stanna kvar beräknas från det att han eller hon kom till myndighetens lokaler.

En polisman får hålla kvar en utlänning som vägrar att stanna kvar för utredning.

Omhändertagande och undersökning av elektronisk kommunikationsutrustning

19 §

Vid en kontroll enligt 9 § får Polismyndigheten eller Kustbevakningen, om det är nödvändigt för att fastställa en utlännings identitet, besluta att tillfälligt omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning för undersökning. Beslutet får endast avse utrustning som utlänningen har i sin besittning, som sannolikt har använts av honom eller henne och som kan antas innehålla

⁸ Senaste lydelse 2023:735.

information om hans eller hennes identitet.

Utrustningen får vara omhändertagen enbart så länge det finns skäl för åtgärden, dock som längst under tid som det pågår en åtgärd enligt 9 §.

20 §

Om en utlännings, som ansöker om uppehållstillstånd eller internationellt skydd när han eller hon kommer till Sverige eller därefter, inte kan göra sannolikt att den uppgivna identiteten är riktig får Migrationsverket eller Polismyndigheten besluta att omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning för undersökning om rätten till uppehållstillstånd eller internationellt skydd inte kan bedömas ändå. Beslutet får endast avse utrustning som utläningen har i sin besittning, som sannolikt har använts av honom eller henne och som kan antas innehålla information om hans eller hennes identitet.

Utrustningen får vara omhändertagen enbart så länge det finns skäl för åtgärden, dock som längst i tre månader.

21 §

När ett beslut om avvisning eller utvisning ska verkställas får den verkställande myndigheten besluta att omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning för undersökning om det är nödvändigt för att beslutet ska kunna verkställas. Ett beslut om omhändertagande får endast avse utrustning som utläningen har i sin besittning, som sannolikt har använts av honom eller henne och som kan antas innehålla information om hans eller hennes identitet.

Utrustningen får vara omhändertagen enbart så länge det

finns skäl för åtgärden, dock som längst i tre månader.

22 §

Ett beslut om omhändertagande enligt 19, 20 eller 21 § gäller omedelbart.

23 §

En myndighet som har beslutat om omhändertagande enligt 19, 20 eller 21 § får undersöka den elektroniska kommunikationsutrustningen och sådana avläsningsbara informationssystem som sannolikt har använts av utlänningen och som kan nås via utrustningen för att söka efter handlingar som kan bidra till att klarlägga utlänningens identitet. Handlingar som påträffas vid undersökningen får kopieras.

Undersökningen får dock inte avse sådana uppgifter som enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken hindrar beslag. Handlingar som inte får undersökas får inte heller kopieras.

24 §

Kopior som har framställts med stöd av 23 § och som inte har betydelse för att klarlägga utlänningens identitet ska förstöras så snart som möjligt, dock senast i samband med att åtgärder enligt 9 § eller ärendet om uppehållstillstånd, internationellt skydd eller om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning avslutas.

En kopia ska omedelbart förstöras i de delar som den omfattas av ett förbud mot kopiering enligt 23 § andra stycket.

25 §

Migrationsverket får begära hjälp av Polismyndigheten med att genomföra den undersökning som

avses i 23 §. Vid undersökningen gäller 24 §.

Kopior som Polismyndigheten framställt vid undersökningen ska överlämnas till Migrationsverket.

26 §

Om en utlänning inte medverkar till att överlämna elektronisk kommunikationsutrustning som kan omhändertas enligt 19, 20 eller 21 § får en polisman eller tjänsteman vid Kustbevakningen, i den utsträckning det behövs för att söka efter sådan utrustning, kroppsvisitera utlänningen och undersöka hans eller hennes bagage, handresgods, handväskor och liknande, om det kan antas att utlänningen har sådan utrustning med sig. Vid en sådan åtgärd gäller 2 § tredje–femte styckena.

27 §

Om det, sedan ett beslut enligt 19, 20 eller 21 § har fattats, finns anledning att anta att utlänningen har möjlighet att genom biometrisk autentisering öppna den elektroniska kommunikationsutrustningen eller avläsningsbara informations-system som kan nås via utrustningen är han eller hon skyldig att på tillsägelse medverka till detta, om en undersökning enligt 23 § annars försvåras. Om han eller hon vägrar får en polisman eller tjänsteman vid Kustbevakningen genomföra autentiseringen.

28 §

En undersökning enligt 23 § ska protokollföras. I protokollet ska det anges

- vem som har beslutat om omhändertagande och undersökning,*
- i förekommande fall, vilka åtgärder som har vidtagits enligt*

26 eller 27 § och vem som har beslutat om dessa,
 – vem som har genomfört undersökningen,
 – vad som i övrigt förekommit vid undersökningen, och
 – när undersökningen påbörjades och avslutades.

Hjälp av Polismyndigheten för att verkställa ett beslut

10 §

Om en utlänning vägrar att följa ett beslut som Migrationsverket har fattat med stöd av 4, 5, 6, 8 eller 9 §, får verket begära hjälp av Polismyndigheten för att verkställa beslutet.

29 §⁹

Om en utlänning vägrar att följa ett beslut som Migrationsverket har fattat med stöd av 4, 5, 6, 8, 20 eller 21 §, får verket begära hjälp av Polismyndigheten för att verkställa beslutet.

12 kap.

Avvisning och utvisning vid utlämning eller överlämnande

8 b §¹⁰

Om det har inletts ett förfarande för att en utlänning ska utlämnas eller överlämnas till en annan stat eller till en internationell domstol eller tribunal för att lagföras eller avtjäna en frihetsberövande påföljd, får ett beslut om att avvisa eller utvisa utlänningen inte verkställas förrän förfarandet för utlämning eller överlämnande har avslutats genom ett beslut som har fått laga kraft och som innebär att utlänningen inte ska utlämnas eller överlämnas.

⁹ Senaste lydelse av tidigare 9 kap. 10 § 2014:655.

¹⁰ Tidigare 12 kap. 8 b § upphävd genom 2026:000.

Avvisning och utvisning av utlänning som dömts till fängelse m.m.

Avvisning och utvisning av en utlänning som är misstänkt för brott eller har dömts till fängelse

9 §

Ett beslut om att avvisa eller utvisa en utlänning får inte verkställas förrän utlänningen har avtjänat ett fängelsestraff som han eller hon har dömts till eller verkställigheten av fängelsestraffet har flyttats över till ett annat land.

Har allmänt åtal väckts mot utlänningen, får ett beslut om avvisning eller utvisning inte verkställas förrän åtalet har prövats slutligt eller åtalet har lagts ned.

Om allmänt åtal har väckts mot utlänningen, får ett beslut om avvisning eller utvisning inte verkställas förrän åtalet har prövats slutligt eller åtalet har lagts ned.

Om en förundersökning har inletts mot en utlänning om brott för vilket fängelse är föreskrivet, får ett beslut om att avvisa eller utvisa utlänningen inte verkställas förrän förundersökningen har lagts ned eller avslutats utan att allmänt åtal har väckts.

Lydelse enligt prop. 2025/26:262

Föreslagen lydelse

13 kap.

10 §¹¹

Ett beslut ska vara skriftligt och innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet om det avser

- uppehållsrätt,
- resedokument,
- uppehållstillstånd,
- arbetstillstånd,
- flyktingförklaring,
- ställning som varaktigt bosatt i Sverige,
- avvisning eller utvisning,
- återreseförbud,
- upphävande av allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott,
- förlängning eller upphävande av tidsfrist för frivillig avresa,
- inhibition av verkställigheten,
- anmälningsskyldighet,
- förvar eller uppsikt,
- kroppsvisitation, *eller*
- rumsvisitation.
- kroppsvisitation,
- rumsvisitation, *eller*
- omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning.

Vid beslut i fråga om nationell visering får skälen som ligger till grund för beslutet utelämnas. En utlänning har dock alltid rätt till motivering av

¹¹ Senaste lydelse 2026:000.

ett beslut i fråga om nationell visering, om beslutet går utlänningen emot och utlänningen är en familjemedlem till en EES-medborgare eller omfattas av avtalet mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater å ena sidan och Schweiz å andra sidan om fri rörlighet för personer, utan att vara EES-medborgare eller medborgare i Schweiz.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.

Omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning

7 a §

Beslut om att omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning enligt 9 kap. 19, 20 eller 21 § får överklagas till en migrationsdomstol. Vid prövningen av ett sådant överklagande kan rätten ta ställning till om handlingar har undersökts eller kopierats i strid med 9 kap. 23 § andra stycket.

17 kap.

6 §

När det finns anledning att anta att en utlänning saknar rätt att vistas i Sverige ska Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Pensionsmyndigheten och Skatteverket, på eget initiativ, lämna följande uppgifter som de förfogar över till Polismyndigheten:

- 1. utlänningens namn, födelsetid och medborgarskap,*
- 2. utlänningens personnummer, samordningsnummer, dossiernummer hos Migrationsverket eller motsvarande nummer,*
- 3. utlänningens bostadsadress eller annan uppgift om var utlänningen varaktigt eller regelbundet vistas,*
- 4. utlänningens telefonnummer, e-postadress eller annan jämförbar kontaktuppgift,*

5. uppgift om att myndigheten har utländska handlingar om utlänningens identitet, och

6. de omständigheter som ligger till grund för myndighetens antagande att utlänningen saknar rätt att vistas i landet.

De uppgifter som avses i första stycket ska inte lämnas om det är uppenbart obehövligt.

Uppgiftsskyldigheten gäller inte uppgifter som omfattas av sekretess enligt 17 kap. 1 och 2 §§, 18 kap. 1–3 §§, 22 kap. 2 §, 24 kap. 8 §, 25 kap. 1–8 och 15 §§, 28 kap. 2 § och 40 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

7 §

Om uppgifter som har lämnats enligt 6 § är av betydelse för ett ärende som hanteras eller ska hanteras av Migrationsverket eller Säkerhetspolisen ska Polismyndigheten lämna uppgifterna vidare till den berörda myndigheten.

8 §

Arbetsförmedlingen, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Pensionsmyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten ska lämna de uppgifter som behövs för att utreda en utlämnings rätt att vistas i Sverige eller för att verkställa ett beslut om avvisning eller utvisning, om Migrationsverket, Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen begär det.

Första stycket gäller inte uppgifter som omfattas av sekretess enligt 17 kap. 1 och 2 §§, 18 kap. 1–3 §§, 24 kap. 8 §, 25 kap. 1–8 och 15 §§, 28 kap. 2 § samt 40 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

18 kap.*2 b §*

I mål och ärenden som rör överklagande av Polismyndighetens beslut om avvisning ska det på utlänningens begäran förordnas ett offentligt biträde, om utlänningen befinner sig i Sverige och överklagandet inte saknar rimliga utsikter till framgång.

Första stycket gäller inte om utlänningen genom avvisningsbeslutet har nekats att resa in i landet.

Denna lag träder i kraft den 13 juli 2026.

4 Förslag till lag om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27)

Härigenom föreskrivs att 15 och 20 §§ utlänningsdatalagen (2016:27) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2025/26:262 Föreslagen lydelse

15 §¹

Migrationsverket får föra separata register över fingeravtryck och fotografier som tas med stöd av 9 kap. 8 och 8 h §§ utlänningslagen (2005:716).

Migrationsverket får föra separata register över fingeravtryck och fotografier som tas med stöd av 9 kap. 8, 8 a, 8 h, 8 k och 8 l §§ utlänningslagen (2005:716) samt 13 f § lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap och som inte ska förstöras omedelbart efter en kontroll.

Med begränsning av de ändamål som annars gäller enligt 11 och 13 §§ får uppgifter om fingeravtryck eller fotografier i registren användas endast

1. vid prövning av ansökningar om internationellt skydd med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU,

1. i ärenden om uppehållstillstånd och vid prövning av ansökningar om internationellt skydd med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU,

2. i ärenden om avvisning och utvisning,

3. i testverksamhet,

4. om det behövs för att kontrollera identiteten av en person på ett fotografi som kommit in till Migrationsverket,

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck mot biometriregister som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck eller ett fotografi mot biometriregister som förs enligt lagen (2018:1693)

¹ Senaste lydelse 2026:000.

behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område,

6. vid kontroll av utlännningar under vistelsen i Sverige,

7. om det behövs för att Polismyndigheten ska kunna jämföra fingeravtryck eller fotografier i registren enligt 6 a kap. lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område, *eller*

8. vid identifiering eller verifiering av identitet enligt artikel 14 och säkerhetskontroll enligt artikel 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817.

om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område,

7. om det behövs för att Polis-

myndigheten ska kunna jämföra fingeravtryck eller fotografier i registren enligt 6 a kap. lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område,

8. vid identifiering eller verifiering av identitet enligt artikel 14 och säkerhetskontroll enligt artikel 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817,

9. i ärenden om svenskt medborgarskap,

10. om det behövs för att uppfylla kraven enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,

11. om det behövs för kontroll av en utlännings identitet enligt 9 kap. 8 k eller 8 l § utlänningslagen eller 13 f § lagen om svenskt medborgarskap, eller

12. vid utfärdande av uppehållstillståndskort.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

1. ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i registren över fingeravtryck och fotografier, och
2. föreskrifter om gallring.

20 §²

Polismyndigheten har rätt att ta del av personuppgifter som Migrationsverket behandlar enligt 11 eller 15 § vid direktåtkomst enligt 19 §. *Säkerhetspolisen och utlandsmyndigheterna* har motsvarande rätt att vid direktåtkomst ta del av uppgifter som Migrationsverket behandlar enligt 11 §.

Polismyndigheten *och Säkerhetspolisen* har rätt att ta del av personuppgifter som Migrationsverket behandlar enligt 11 eller 15 § vid direktåtkomst enligt 19 §. *Utlandsmyndigheterna* har motsvarande rätt att vid direktåtkomst ta del av uppgifter som Migrationsverket behandlar enligt 11 §.

Migrationsverket ska på begäran av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller en utlandsmyndighet lämna ut personuppgifter som verket behandlar enligt 11 § 1 eller 2. Migrationsverket ska också på begäran av Polismyndigheten lämna ut personuppgifter som verket behandlar enligt 15 § andra stycket 1, 2, 5, 6, 7 eller 8.

Om det finns skäl för det ska Migrationsverket på eget initiativ lämna uppgifter som avses i andra stycket andra meningen till Polismyndigheten.

Denna lag träder i kraft den 13 juli 2026.

² Senaste lydelse 2026:000.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 10 § och 5 kap. 1 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

10 §¹

Migrationsverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av uppgifter i biometriregister som förs enligt 5 kap., om verket behöver uppgifterna för att kontrollera fingeravtryck som tagits där.

Migrationsverket har, trots sekretess enligt 21 kap. 3 § första stycket och 35 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), rätt att ta del av uppgifter i biometriregister som förs enligt 5 kap., om verket behöver uppgifterna för att kontrollera fingeravtryck *eller fotografier* som tagits där.

5 kap.

1 §²

Polismyndigheten får föra

- ett biometriregister över misstänkta,
- ett biometriregister över dömda, och
- ett biometriregister över spår.

I biometriregistren får uppgifter behandlas i syfte att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet,
2. utreda eller lagföra brott,
3. fullgöra förpliktelser som följer av internationella åtaganden,
4. underlätta identifiering av avlidna personer, och

5. kontrollera fingeravtryck som Migrationsverket har tagit enligt 9 kap. 8 § utlänningslagen (2005:716).

5. kontrollera fingeravtryck *eller fotografier* som Migrationsverket har tagit enligt 9 kap. 8 *eller 8 a* § utlänningslagen (2005:716) *eller 13 f § lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap.*

I lagen (2014:400) om Polismyndighetens elimineringsdatabas finns bestämmelser om elimineringsdatabasen.

Denna lag träder i kraft den 13 juli 2026.

¹ Senaste lydelse 2025:135.

² Senaste lydelse 2025:135.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:700) om särskild kontroll av vissa utlänningar

dels att 5 kap. 27 § och 6 kap. 9 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas sju nya paragrafer, 5 kap. 31–36 §§ och 7 kap. 6 a §, och närmast före 7 kap. 6 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

27 §

För att söka efter en utlännings pass eller andra identitetshandlingar får husrannsakan göras hos utlänningen. Utlänningen får också kroppsvisiteras i detta syfte.

För att söka efter en utlännings pass eller andra identitetshandlingar *eller sådan elektronisk kommunikationsutrustning som avses i 31 §* får husrannsakan göras hos utlänningen. Utlänningen får också kroppsvisiteras i detta syfte.

Säkerhetspolisen får fatta ett beslut om en sådan åtgärd. Om Polismyndigheten har fått i uppdrag att verkställa ett beslut om utvisning får även den fatta ett sådant beslut.

I fråga om sådana åtgärder gäller i övrigt 28 kap. rättegångsbalken. Det som sägs om den som är skäligen misstänkt ska då i stället avse utlänningen.

31 §

När utvisning enligt denna lag kan komma i fråga får Säkerhetspolisen, Polismyndigheten eller Migrationsverket besluta att omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning för undersökning, om det är nödvändigt för att verkställa ett utvisningsbeslut. Beslutet får endast avse utrustning som utlänningen har i sin besittning, som sannolikt har använts av honom eller henne och som kan antas innehålla information om hans eller hennes identitet. Beslutet om omhändertagande gäller omedelbart.

Om utlänningen inte samarbetar får Migrationsverket begära hjälp av Polismyndigheten med att verkställa beslutet.

Utrustningen får vara omhändertagen enbart så länge det

finns skäl för åtgärden, dock som längst i tre månader.

32 §

Den myndighet som har beslutat om omhändertagande enligt 31 § får undersöka den elektroniska kommunikationsutrustningen och sådana avläsningsbara informationssystem som sannolikt har använts av utlänningen och som kan nås via utrustningen för att söka efter handlingar som kan bidra till att klarlägga hans eller hennes identitet. Handlingar som påträffas vid undersökningen får kopieras.

Undersökningen får dock inte avse sådana uppgifter som enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken hindrar beslag. Handlingar som inte får undersökas får inte heller kopieras.

33 §

Kopior som har framställts med stöd av 32 § och som inte har betydelse för att klarlägga utlänningens identitet ska förstöras så snart som möjligt, dock senast i samband med att ärendet om utvisning avslutas.

En kopia ska omedelbart förstöras i de delar som den omfattas av ett förbud mot kopiering enligt 32 § andra stycket.

34 §

Migrationsverket får begära hjälp av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen med att genomföra den undersökning som avses i 32 §. Vid undersökningen gäller det som sägs i 33 §.

Kopior som Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen framställt vid undersökningen ska överlämnas till Migrationsverket.

35 §

Om det, sedan ett beslut enligt 31 § har fattats, finns anledning att anta att utlänningen har möjlighet att genom biometrisk autentisering öppna den elektroniska kommunikationsutrustningen eller avläsningsbara informationssystem som kan nås via utrustningen är han eller hon skyldig att på tillsägelse medverka till detta, om en undersökning enligt 32 § annars försvåras. Om han eller hon vägrar får en polisman genomföra autentiseringen.

36 §

En undersökning enligt 32 § ska protokollföras. I protokollet ska det anges

- vem som har beslutat om omhändertagande och undersökning,*
- i förekommande fall, vilka åtgärder som har vidtagits enligt 35 § och vem som har beslutat om dessa,*
- vem som har genomfört undersökningen,*
- vad som i övrigt förekommit vid undersökningen, och*
- när undersökningen påbörjades och avslutades.*

6 kap.**9 §**

Det som sägs i 17 kap. 1 och 2 §§ utlänningslagen (2005:716) om skyldighet för *socialnämnden och hälso- och sjukvårdsmyndighet* att i vissa fall lämna ut uppgifter gäller även i mål och ärenden enligt denna lag. Skyldigheten att lämna uppgifter enligt 17 kap. 1 § utlänningslagen gäller också i förhållande till regeringen.

Det som sägs i 17 kap. 1, 2 och 8 §§ utlänningslagen (2005:716) om skyldighet för *vissa myndigheter* att lämna ut uppgifter gäller även i mål och ärenden enligt denna lag. Skyldigheten att lämna uppgifter enligt 17 kap. 1 § utlänningslagen gäller också i förhållande till regeringen.

7 kap.***Vissa beslut om omhändertagande av elektronisk kommunikationsutrustning****6 a §*

Beslut att omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning enligt 5 kap. 31 § får överklagas till Migrationsöverdomstolen. Vid prövningen av ett sådant överklagande kan rätten ta ställning till om handlingar har undersökts eller kopierats i strid med 5 kap. 32 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 13 juli 2026.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (2026:000) om ändring i lagen (2025:945) om ändring i utlänningsdatalagen (2016:27)

Härigenom föreskrivs att 15 § utlänningsdatalagen (2016:27) i stället för lydelsen enligt lagen (2026:000) om ändring i lagen (2025:945) om ändring i utlänningsdatalagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2025/26:262 Föreslagen lydelse

15 §

Migrationsverket får föra separata register över fingeravtryck och fotografier som tas med stöd av 9 kap. 8, 8 h och 8 j §§ utlänningslagen (2005:716).

Migrationsverket får föra separata register över fingeravtryck och fotografier som tas med stöd av 9 kap. 8, 8 a, 8 h, 8 j, 8 k och 8 l §§ utlänningslagen (2005:716) *samt 13 f § lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap och som inte ska förstöras omedelbart efter en kontroll.*

Med begränsning av de ändamål som annars gäller enligt 11 och 13 §§ får uppgifter om fingeravtryck eller fotografier i registren användas endast

1. vid prövning av ansökningar om internationellt skydd med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU,

1. *i ärenden om uppehållstillstånd och* vid prövning av ansökningar om internationellt skydd med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1347 av den 14 maj 2024 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för innehållet i det beviljade skyddet, om ändring av rådets direktiv 2003/109/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU,

2. i ärenden om avvisning och utvisning,

3. i testverksamhet,

4. om det behövs för att kontrollera identiteten av en person på ett fotografi som kommit in till Migrationsverket,

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck mot biometriregister som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens

5. om det behövs för att Migrationsverket ska kunna kontrollera ett fingeravtryck *eller ett fotografi* mot biometriregister som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens

behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,

behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,

6. vid kontroll av utlännningar under vistelsen i Sverige,

7. om det behövs för att Polismyndigheten ska kunna jämföra fingeravtryck eller fotografier i registren enligt 6 a kap. lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, *eller*

8. vid identifiering eller verifiering av identitet enligt artikel 14 och säkerhetskontroll enligt artikel 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817.

7. om det behövs för att

Polismyndigheten ska kunna jämföra fingeravtryck eller fotografier i registren enligt 6 a kap. lagen om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,

8. vid identifiering eller verifiering av identitet enligt artikel 14 och säkerhetskontroll enligt artikel 15 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1356 av den 14 maj 2024 om införande av screening av tredjelandsmedborgare vid de yttre gränserna och om ändring av förordningarna (EG) nr 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 och (EU) 2019/817,

9. i ärenden om svenskt medborgarskap,

10. om det behövs för att uppfylla kraven enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1860 av den 28 november 2018 om användning av Schengens informationssystem för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna eller Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1861 av den 28 november 2018 om inrättande, drift och användning av Schengens informationssystem (SIS) på området in- och utresekontroller, om ändring av konventionen om tillämpning av Schengenavtalet och om ändring och upphävande av förordning (EG) nr 1987/2006,

11. om det behövs för kontroll av en utlännings identitet enligt 9 kap. 8 k eller 8 l § utlänningslagen eller 13 f § lagen om svenskt medborgarskap, eller

12. vid utfärdande av uppehållstillståndskort.

- Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela
1. ytterligare föreskrifter om vilka uppgifter som får behandlas i registren över fingeravtryck och fotografier, och
 2. föreskrifter om gallring.